

УДК 791.43.077

<http://orcid.org/0000-0003-0212-9847>

АВТОРСЬКИЙ КІНЕМАТОГРАФ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Е.М. Алієв, аспірант ХНПУ ім. Г.С. Сковороди

Стаття присвячена авторському кінематографу та його особливостям. Розглядається «французький авангард» як напрямок у розвитку кінематографа в протиположності комерційному кінематографу. Також, аналізується народження авторського кіно і його зв'язок з представниками «Нової хвилі». Робиться висновок, що режисер є ключовою фігурою всього кінопроцесу і автором фільму.

Ключові слова: Авторське кіно, кінематограф, режисер, некомерційне кіно.

Особливістю світового авторського кіно є те, що, в своїй масі, воно проводиться незалежними кінокомпаніями в рамках дуже обмежених бюджетів. Головна надія митців авторських кінострічок – це певний успіх фільмів на невеликих незалежних кінофестивалях.

Авторське кіно здатне запропонувати нову, іншу картину світу, власну метафізику, за допомогою яких можна «препарувати» буття і проблеми соціуму і його представників. Саме філософська основа сприяло виявленню авторського кіно. Творчість майстрів і філософський підхід до відображення реальності свідчить про те, що природа даного виду мистецтва відобразило значимість філософської складової.

Становлення авторського кіно пов'язано з першою і другою хвилею авангарду. У 20-х і 30-х роках ХХ століття, група французьких діячів кіно на чолі з режисером Луї Деллюком (Ж. Дюлак, М. Л'Ербье, А. Ганс, Р. Клер, М. Рей, А. Шомет і ін.) іменувала себе «Авангард». Вони виступали на протиположності комерційному кіно, закликали розкривати суть фільму, вважали, що кінематограф повинен розмовляти з глядачем власною мовою.

Французький авангард зробив величезний вплив на подальшу діяльність таких майстрів світового кінематографу, як Луїс Бунюель і Жан Кокто, Ж. Віго, Рене Клер. Їх творчість свідчило про великі досягнення в області тодішнього кінематографа [1].

У часи Другої світової війни в більшості європейських кінокартин, під час німецько-фашистської окупації, наочно демонструють демократичні тенденції. Нерідко режисери відображали у своїх авторських фільмах, турботу та волелюбність свого народу.

Сучасне європейське кіно утворилося після Другої світової війни. З'являються антифашистські фільми, видатні режисери знімають історії відносин особистості і суспільства.

Поняття авторське кіно було сформовано у 1954 році кінокритиком Ф. Трюффо. Це поняття було прийнято його французькими колегами, а пізніше підтримано в Німеччині. Так, поступово це поняття було визнано світовим кінематографічним суспільством.

Наприкінці 50-х років ХХ століття у кіно з'являється течія, яка здобула назву «Нова хвиля», посередниками якої були молоді кінорежисери. «Нова хвиля» була досить масштабним явищем французького кіно. За декілька років з'явилося понад сто кінострічок. Представників течії пов'язувало бажання відтворювати на екрані «живе життя» [2].

Світове визнання представникам «Нової хвилі» принесли їх перші кінострічки. У фільмах Франсуа Трюффо, Жана-Люка Годара, Клода Шаброля, Луї Маля, Алена Рене та інших режисерів розгортаються духовна і емоційна втома людини в сучасному світі, моральний розклад, викликане психологією відчаю і злиднями.

Представники «Нової хвилі» розробили унікальний художній стиль з яскраво вираженим авторським поглядом. «Нова хвиля» вплинула на формування молодого кіно в усьому світі. Саме це явище стало родоначальником авторського кіно в історії кінематографа.

Авторське кіно протягом ХХ століття і до теперішнього часу є одною з небагатьох форм протистояння масовій культурі. Жан-Люк Годар вважає, що комерційне кіно чинить насильство над глядачами, а режисер Жанна Лабрюн зазначає, що масовий кінематограф не здатний знищити авторське кіно. Зазвичай авторські фільми це кіно інтелектуальне, не для всякого глядача.

Тому ці фільми показують не у всіх кінотеатрах. Зазвичай такі фільми хочеться переглянути кілька разів, тому що з першого разу все дрібниці вловити практично нереально. У цих фільмах багато символів. Авторське кіно відноситься до елітарної культури. Воно змушує глядача задуматися над своїм життям, над своєю поведінкою і над тим, що відбувається навколо нього.

Авторське кіно – це кіно, яке цілком робить сам режисер. У цьому кіно головне місце займає ідея творця. Режисер ставить за мету не отримання вигоди, а донесення до глядача своїх поглядів, переконань. Режисерові не доводиться замислюватися про те, чи сподобається масовому глядачеві його фільм. Він знає, що знайдеться аудиторія, яка отримає від його фільму непідробне задоволення [3].

Авторське кіно не стає касовим тому, що у нього вузька цільова аудиторія. Не кожна людина хоче замислюватися, аналізувати. Багато ходять в кіно, щоб відпочити, отримати заряд гарного настрою, а не для того, щоб вийти із залу і думати протягом ще декількох днів. Погодьтеся, сенс поняття "авторське кіно" міг би загубитися, якби воно стало загальнодоступним.

Авторське кіно створюється для обраних глядачів. Для людей, яким не байдужий світ, в якому він живе. Авторське кіно показують в деяких кінотеатрах. Організуються фестивалі авторського кіно. На фестивалях показують повнометражні та короткометражні фільми, які посіли призові місця в міжнародних конкурсах [4].

Саме це кіно відображає світ автора, це дзеркала, які показують свою епоху. Авторські фільми – це пошук свобод, правди та права жити своїм життям, тому кожний авторський фільм представляється важливою іпостасей кіножиття.

Глядач чекає від авторського кіно правди в художній формі, щоб сміливо дивитись в обличчя реальності, приймати її вільно, без страху, без ілюзій. Вони дають можливість глядачу покинути зал отримавши моральний та соціальний урок, філософський урок, урок на майбутнє.

В авторському кіно саме режисер є ключовою фігурою всього, він є

автором кінофільму. Іншим направленням авторських фільмів є картини, які знімаються на високому професійному рівні кінознімальною групою, яка складається з певної кількості людей, кожен з яких одночасно виконує кілька професій. Іноді знімальна група складається лише з однієї людини.

Авторське кіно стимулювало розвиток світового кінематографа, став важливим критерієм пізнання світу. Воно являється інтернаціональним, тому що внесок в його розвиток зробили майже усі кіно школи всього світу.

Володарі чотирьох премій "Оскар" брати Кoenи почали свою кар'єру з некомерційних авторських фільмів. Перший фільм режисерів «Просто кров» (1984р.) було більше 60 інвесторів, багато хто з яких вклали у виробництво \$ 5-10 тис. Це перший і єдиний фільм братів, для якого їм довелося шукати гроші.

Зазвичай авторське кіно фінансують за допомогою предпродаж. Режисер шукає потенційних прокатників на кіноринку в рамках великого фестивалю.

До братів Коен після канських призів і перших «Оскарів» інвестори шикувалися в чергу, як тільки був готовий сценарій чергової картини. Хто б не був інвестором, брати завжди зберігають творчий контроль.

Брати зняли ще кілька авторських фільмів серед яких можна виділити Людина, якої не було (2001р.), Всередині Л'ювіна Девіса (2013 р.), Аве, Цезар! (2016 р.).

Андрій Звягінцев зробив режисерський дебют з фільмом «Повернення» (2003 р.). Бюджет фільму був скромним. Заздалегідь критики охрестили авторське кіно російського режисера провальним. Проте фільм «Повернення» стало кіносенсацією року. Звягінцев за цей фільм отримав безліч нагород по всьому світу. Фільми Левіафан (2015 р.) та Нелюбов (2017 р.) брали участь у різних кінофестивалях та були відзначені преміями. Глядачі звернули увагу, що картини режисера – це не розвага, над ними треба міркувати [5].

Яскравим прикладом українського некомерційного кіно є кінострічка «93: бій за Україну» режисер Лідія Гужва та автор ідеї, військовослужбовець

53-ї окремої механізованої бригади ЗСУ Вадим Вейді. Цей фільм про зростання бойового духу української армії. Як зазначається, фільм некомерційний, був створений на волонтерських засадах [6].

Некомерційне кіно – це фільми, зняті не для того, щоб заробити на них якомога більше грошей і затягнути в кінотеатр максимальну кількість глядачів, а мистецтва заради і культури для. Далеко не завжди це фільми поганої якості, останнім часом вони навіть на голову вище комерційного кіно.

Отже, можна сказати, авторське кіно – це складний феномен, що спонукала розвитку світового кінематографа.

Література

1. Авангард (кінематограф). [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://znaimo.com.ua/Авангард_\(кінематограф\)](http://znaimo.com.ua/Авангард_(кінематограф))
2. Світове кіномистецтво. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://svitove-kinomistestvo.blogspot.com/p/blog-page.html>
3. Теорія авторського кіно. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://allginka.ru/inshe/dozvillja/22569-avtorske-kino.html>
4. Що таке авторське кіно? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://1ladyexpert.ru/inshe/shho-take-avtorske-kino.html>
5. Андрей Звягинцев: «Авторское кино в России». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kinoart.ru/archive/2004/01/n1-article4>
6. Фільм "93: Бій за Україну". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.5.ua/suspilstvo/film-93-bii-za-ukrainu-rezhyser-rozpovila-pro-ziomky-viiskovoho-kino-157812.html>

АВТОРСКИЙ КИНЕМАТОГРАФ И ЕГО ОСОБЕННОСТИ

Э. Алиев

Статья посвящена авторскому кинематографу и его особенностям. Рассматривается «французский авангард» как направление в развитии кинематографа в противовес коммерческому кинематографу. Так же, анализируется рождение авторского кино и его связь с представителями «Новой волны». Делается вывод, что режиссёр является ключевой фигурой всего кинопроцесса и автором кинофильма.

Ключевые слова: Авторское кино, кинематограф, режиссер, некоммерческое кино.

ART-HOUSE CINEMA AND ITS FEATURES

E. Aliiev

The article is devoted art-house cinema and its features. «French avant-garde» is regarded as a direction in the development of cinema as opposed to commercial cinema. Also, analyzes the birth of the art-house cinema and his connection with representatives of the "New Wave".

In addition, reveals the essence of the author's film, what is this cinema, which is entirely done by the director himself. In this cinema the main place is occupied by the idea of the creator. The director aims at not receiving benefits, but reports to the audience his views, beliefs.

Author's cinema does not become cash because, it has a narrow target audience. Not everyone wants to think, to analyze. Many people go to the cinema to rest, get a charge of good mood. Many people go to the cinema to rest, to get a charge of good mood.

The spectator is waiting for the author's cinema of truth in artistic form, to boldly face the reality, take it freely, without fear, without illusions. Directors of art cinema allow the viewer to leave the hall after receiving a moral and social lesson, philosophical lesson, a lesson for the future.

Author's cinema stimulated the development of world cinema, became an important criterion of knowledge of the world. It is international, as the contribution to its development was made almost by all film schools all over the world.

In addition, it is concluded that the director is the key figure of the whole film process and the author of the film.

Keywords: Art-house cinema, cinema, director, non-commercial cinema.